

OULUN SEUDUN VÄLITYÖMARKKINAT -HANKE

VÄLIPARORTTI 6.5.2008–31.12.2009

PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Oulun seudun välityömarkkinat -toteutus ja toimeenpanovaihe S 10038
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma
Ohjelman osio	Valtakunnallinen osio
Toimintalinja	2: Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
Vastuuviranomainen, rahoitus	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Oulun seutu
Projektin kesto	6.5.2008–31.12.2010
Toteuttaja	Oulun kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimi, Mielensterveys ja sosiaalipalvelut tilaajatoiminta
Projektin vastuhenkilö	Mielensterveys- ja sosiaalijohtaja Sirkka-Liisa Olli

PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, KOHDE JA TAVOITTEET

Oulun seudun välityömarkkinat -toteutus ja toimeenpano -hanke perustuu esiselvityshankkeeseen, jossa tehtiin selvitys välityömarkkinoiden nykytilasta Oulun seudun alueella. Esiselvityksen tuloksena seudulla todettiin olevan tarvetta kuntien väliseen systemaattiseen yhteistyöhön sosiaalisen työllistämisen edistämiseksi, jonka myötä hankkeen päätavoitteena on luoda seudullisen sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti. Tällä tarkoitetaan seudullisesti yhtenäistä toimintamallia välityömarkkinoiden työllistämistoiminnassa, jolloin sosiaalisen työllistämisen palveluista ja niiden toteuttamistavoista on olemassa seudullisesti yhtenäinen näkemys. Seudullisen sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti koskee kuntien toimintaa välityömarkkinoilla, jota laaditun esiselvityksen mukaan ovat: kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta, työ- ja avotyötoiminta sekä palkkatukityöllistäminen. Hankkeen tavoitteenasettelun taustalla näkyy työpajatoiminnan vakinaistaminen, nuorten yhteiskuntatakuu, työmarkkinatukiuudistus, laki kuntouttavasta työtoiminnasta, syrjäytymisen ehkäisy ja sosiaalinen vahvistaminen. Toimintakonseptin laatimisessa huomioidaan PARAS-hankkeen puitteissa menneillään oleva yhteistoiminta-alueen muotoutumisprosessi. Alkuperäisen tavoitteen mukaisesti sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti on hyväksytty seudun kuntien luottamuselimissä vuoteen 2011 mennessä ja seudun kuntien asukkaille on saatavilla sosiaalisen työllistämisen palveluja asuinpaikasta riippumatta. Hankkeen tuloksena syntyvä pysyvä ja yhtenäinen seudullinen sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti hyödyntää kuntien ja muiden keskeisten yhteistyö- ja asiantuntijatahojen moniammatillista osaamista työllisyyden hoidossa.

Hankkeen tavoitteena on, että kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kaikissa seudun kunnissa ja sille on sovittu yhteinen seudullinen toimintamalli, työpajatoiminta on seudullisesti yhtenäistä, kunnissa on käytössä työvoimanpalvelukeskuksissa

käytettyjä ja/tai kehitettyjä hyviä käytäntöjä, Oulun seudulle soveltuvan työllistämisen monipalvelukeskuksen toimintamalli ja organisoitumisvaihtoehdot on selvitetty ja mahdollisesta keskuksen perustamisesta on tehty päätökset kuntien luottamuselimityksissä sekä palkkatuen käytön toimintamallit on parantuneet kuntasektorilla palvelemaan paremmin vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden jatkokyöllistymistä.

Esiselvityshankkeen ja projektisuunnitelman laatimisen jälkeen on yhteiskunnallinen tilanne muuttunut. Yhteiskuntaa on kohdannut taloudellisen taantumatilanteen seuraukset: yritysten mahdollisuus työllistää on heikentynyt ja työttömyys on Oulun seudulla noussut vuodesta 2007 vuoden 2009 loppupuolelle 2,1 prosentilla (Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, seutukuntaseuranta 01-12/2007 ja 01-11/2009). Työ- ja elinkeinoministeriön toimeenpanemat muutokset näkyvät mm. TE-toimistoverkoston muutoksina (esim. Kiimingin toimisto suljettu) sekä työttömyyden kasvun aiheuttamana resurssien työpaineena, jolloin kuntien kanssa yhteistyönä toteutettavaan aktivointityöhön ei ole ollut edellisen vuoden tavoin mahdollisuutta. Taloudellisen tilanteen ja PARAS-hankkeen yhteistoiminta-alue selvitysten ja kuntaliitosselvitysten aiheuttama epävarmuus heijastuu sosiaalisen työllistämisen palveluiden suunnitteluun ja resursseja sitovaan päätöksentekoon. Mahdolliset päätökset kuntien luottamuselimityksissä jäänevät odottamaan kunnallisen rakennemuutosten tuloksia. Tavoitteita ja resurssien kohdentumista voi olla tarpeen tarkistaa sen jälkeen, kun kunnat ovat tehneet päätöksensä kuntaliitosasioissa.

YHTEISTYÖ, JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Hankkeen toteutukseen osallistuvat kunnat on määritelty esiselvitysvaiheessa. Hankkeen alussa Oulun seudun kuntia pyydettiin nimeämään edustajansa kehittämisverkostoihin ja lisäksi niihin on kutsuttu mukaan kuntien työllistämispalvelujen esimiehiä ja työntekijöitä, työhallinnon, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja yrityspalvelukeskuksen henkilöstöä sekä alueella toimivien hankkeiden edustajia kehittämiskohteen kannalta merkittävistä toimijoista. Kehittämisverkostojen kautta hankkeen yhteistyökumppaneita ovat eri hankkeet mm. Haukipudas-Kiiminki työpajahanke, Vaikuttavuutta työpajayhteistyöhön -hanke, Etsivän työn -hanke, Pirilä -hanke, Tuvilta työelämään verkostohanke, PALKE -hanke, RÄTY -hanke, Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuollon kehittämishanke, Vireä kolmas sektori -hanke, Työaskel -projekti, PATE -hanke ja Väli työmarkkinoiden kehittäminen -hanke. Kolmannelta sektorilta yhteistyökumppaneita ovat mm. Nuorten Ystävät ry, Yritetään Yhdessä ry, Oulun Seudun Settlementti ry, ODL, SPR ja Hyvän mielen talo. Lisäksi hanke tekee tiivistä yhteistyötä Oulun seudun TE-toimiston, Oulun työvoiman palvelukeskuksen ja Oulun kaupungin työllistämiskeskuksen kanssa.

Hanke osallistuu säännöllisesti erilaisiin työryhmiin, kuten Väli työmarkkinoiden kehittäminen -hankkeen yritys yhteistyön kehittämistyöryhmään ja Oulun kaupungin työllisyshankkeiden yhteistyötapaamisiin. Osan toimijoiden kanssa on yhteisesti sovittu työnjaosta, jotta välttyttäisiin päällekkäisen työn tekemiseltä. Lisäksi hanke on yhteistyössä Nuorten Ystävät ry:n kanssa osallistunut VATES-säätiön valtakunnalliseen MOVE-Monipalvelukeskukset väli työmarkkinoiden läpivirtaavuuden tueksi -projektiin alueellisena Oulun osahankekumppanina.

Hankkeen julkisuus ja tiedottaminen on toteutunut pääosin tiedotussuunnitelman mukaisesti. Hankkeen käynnistyessä laadittiin tiedote, joka toimitettiin seudun kunnille ja hankkeen yhteistyökumppaneille. Käynnistymisvaiheessa projektihenkilöstö kiersi tutustumis- ja vierailukäynneillä keskeisten alueen toimijoiden luona (mm. työpajat) tiedottamassa hankkeen toiminnasta sekä tutustumassa alueen toimijoiden työhön. Käynnistymisvaiheessa hanketta esiteltiin myös mm. Oulun seudun kehittämissyöryssä ja seudullisessa HYVE-tiimissä. Koko hankkeen keston ajan hanketta on esitelty useissa eri tapahtumissa ja tilaisuuksissa sekä erilaisissa yhteistyöpalaverissa, mm. Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen Välytyömarkkinoiden kehittäminen - hankkeen järjestämässä tilaisuuksissa, Oulun seudun lapset, nuoret ja perheet - hankkeiden verkostotapaamisissa, Työllistämistoimikunnalle, Oulun seudun sotejohtajille, Oulun työvoiman palvelukeskukselle, Työllisyyden edistämistoimikunnalle, SOTE-johtoryhmälle, kehittäjätapauksissa Kuusikkokunnille ja Oulun seudun kuntien edustajille. Hanketta on esitelty myös hankkeen itse järjestämässä tilaisuuksissa, mm. kuntouttavan työtoiminnan koulutuksissa ja työkokouksissa sekä palkkatuetun työn pilotoinnin infotilaisuuksissa. Yhteistyössä TE-toimiston kanssa järjestettiin Nuori-soasiainkeskuksen työntekijöille työhallinnon toimenpiteitä koskeva infotilaisuus. Lisäksi hanke on osallistunut VATES-säätiön MOVE -projektiin yhdessä Nuorten Ystävät ry:n kanssa. MOVE -projektin artikkelikokoelmassa Tiellä kohti toimivaa monipalvelukeskusta - Näkökulmia MOVE -projektin toteuttamisesta, joka ilmestyi marraskuussa 2009 MOVE -projektin päätösseminaarin yhteydessä on osio Työllistämisen monipalvelukeskusmalli Oulun seudun välytyömarkkinoille. Artikkelit on kirjoitettu yhteistyössä Nuorten Ystävät ry:n kanssa.

Hankkeen hyvistä käytännöistä on tiedotettu valtakunnallisesti Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen Välytyömarkkinoiden kehittäminen koordinaatiohankkeen sekä TEM:n Välytyömarkkinat -kehittämishankkeen koordinaatiohankkeen kautta. Hanketta on esitelty myös Sosiaali- ja terveysministeriön järjestämässä Kuntouttava työtoiminta -haasteet ja mahdollisuudet kuntakuuleminen ja kehittäminen -tilaisuudessa.

Hankkeen toiminnasta ja sen etenemisestä on tiedotettu seudun kuntia ja yhteistyökumppaneita kolme kertaa ilmestyneen uutiskirjeen muodossa. Uutiskirjeestä on voinut lukea hankkeen kuulumisia ja ajankohtaisia asioita kehittämisverkostojen toiminnasta sekä tiedotettu hankkeen järjestämistä tapahtumista ja koulutuksista. Uutiskirje on julkaistu myös Oulun kaupungin sisäisessä verkossa sekä ulkoisessa verkossa kehittämissivustolla. Hankkeessa tuotetut raportit mm. työpajatoiminnan hyvistä käytännöistä sekä kartoitus tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeista ilmestyvät myös kehittämissivustojen nettisivuilla.

Jokaisesta kehittämisverkoston kokouksesta on laadittu muistio, joka on jaettu liitteenä sähköpostitse kaikkien kehittämisverkoston jäsenten käyttöön sekä edelleen levitettäväksi. Kehittämisverkostojen jäsenten roolina oli tavoitteen mukaisesti olla viestinviejänä omaan kuntaansa nähden. Hankkeen sisäinen tiedottaminen on toiminut pääasiassa pidettyjen viikkopalaverien ja kuukausipalaverien kautta, jotka ovat toimineet mm. toimintasuunnitelman seurantalaverina. Oulun nuorten taide- ja mediapaja Wankkuri suunnitteli hankkeen ulkoisen ilmeen, joka on otettu käyttöön hankkeelle hankituissa tiedotusmateriaaleissa.

ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Keskeisenä haasteena hankkeen toteutuksessa on näkynyt PARAS-hanke ja kuntien päätöksenteko kuntaliitosasioissa. Tämä on näkynyt siinä, että kunnat eivät auki olevassa tilanteessa pysty sitoutumaan uusien palveluiden kehittämistyöhön miettiessään, miten ja kenen kanssa sosiaali- ja terveystaloudellisia jatkossa toteutetaan. Lisäksi toiminnassa on näkynyt ongelmallisena kuntien vähäiset resurssit ja työntekijöiden suuri vaihtuvuus sekä TE-toimistojen rakenteelliset muutokset ja viranomaisyhteistyön haasteet esim. kuntouttavan työtoiminnan kehittämisessä.

Tavoitteen mukaisesti kehittämisverkostojen jäsenet toimivat viestinviejinä ja asioiden valmistelijoina omissa organisaatioissaan ja projektihenkilöstö toimii kehittämisverkostojen koollekutsujina, asioiden valmistelijoina, sihteerinä ja tukee osallistujien työskentelyä. Hankkeen aikana on todettu, ettei tieto aina kulje kehittämisverkostojen kautta kuntiin keskeisille toimijoille tai päätöksentekotasolle. Osittain syynä voi olla kuntien vähäiset resurssit ja työntekijöiden suuri vaihtuvuus. Kehittämisverkostoilta saadun palautteen mukaan kuntien itse nimeämensä edustajat eivät aina ole oikeita henkilöitä viemään asiaa eteenpäin ja päätösvalta on muualla.

Eri kehittämisverkostojen jäsenet ovat olleet pääosin sitoutuneita toiminnan kehittämiseen. Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisverkostotyöskentelyssä joillakin kunnilla on ollut työntekijävaihdoksien ja työntekijöiden sairaslomien aiheuttamia hankaluuksia osallistua kehittämistyöhön, mutta kehittämisverkoston työskentely on edennyt aikataulun mukaisesti. Työpajatoiminnan kehittämisverkostotyöskentelyssä haasteena on ollut pysyä hankkeen tavoitteenasettelun mukaisissa toimintasuunnitelmissa. Työllistämisen monipalvelukeskusten kehittämisverkoston työskentelyssä on näkynyt jo aiemmin mainitut palvelurakennemuutostusta koskevat taustatekijät. Lisäksi vetovastuun vaihtuminen henkilöltä toiselle ja työhön käytettävissä olevat resurssit ovat olleet haasteena. Palkkatuetun työn kehittämisessä yksi keskeinen ongelma oli syksyllä alkaneen pilotoinnin kanssa yhtä aikaa tapahtunut palkkatukityöllistämisen määrärahojen loppuminen sekä eri hankkeiden kanssa tehtävä päällekkäinen työ. Pilotoinnin alussa haasteena oli osan pilotointiin osallistuvien kumppaneiden motiivointi mallin käyttöön otosta omassa työyksikössään. Palkkatuetun työn kehittämisverkostotyöskentelyssä haasteellisena on ollut se, että verkostotyöskentelyllä ei ole selkeää toiminnallista tavoitetta ja ehkä tästäkin syystä sitoutuneiden joukko on ollut pieni. Kuntien haasteena tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeet -kyselyyn liittyen on se, että tulosten hyödyntäminen jää kuntien omalle vastuulle. Lisäksi yhtenä kehittämiskohteena on noussut esille palkkatuetun työn seurantajärjestelmän ylläpito ja kehittäminen Oulun kaupungissa.

Verrattuna hankkeen kustannusarvioon, hankkeessa on käytetty hyvin vähän asiantuntijapalveluita. Kehittämisverkostoilta on toimintasuunnitelman tekemisen yhteydessä sekä useaan otteeseen myöhemminkin kysytty koulutus- ja asiantuntijatarpeita. Tarvelähtöisiä koulutuksia onkin järjestetty sekä kutsuttu asiantuntijoita kehittämisverkostoihin. Tarve ei ole kuitenkaan ollut niin mittavaa, kuin hankkeen suunnitteluvaiheessa on ajateltu. Lisäksi kuntien olisi mahdollisuus osallistua tilapäiseen hankkeelle tehtävään työhön esim. hankkeessa kehitetyt uudet toimintamallit, joihin liittyen työpanoksen sisältö ja määrä sovitaan erikseen esille nousevien tarpeiden mukaan. Tähän mennessä mahdollisuutta ei ole käytetty, koska hankkeessa kehitettä-

vät mallit ovat osaksi vielä pilotointivaiheessa, eikä tarpeita ole noussut esille. Asiantuntijapalveluna ei ole vielä tässä vaiheessa hankittu ulkoista arviointia, koska hanke osallistuu yhdessä PATE -hankkeen kanssa vertaisarviointiin, joka toteutuu ulkoisen konsultin johdolla Välityömarkkinoiden kehittäminen -hankkeen tukemana. Työllistämisen monipalvelukeskusten selvitystyöhön oli ajateltu käytettävän asiantuntijapalveluita mm. taloudellisten vaikutusten arviointityöhön. Tätä arviointityötä ei kuitenkaan vielä tässä vaiheessa ole hankittu, sillä arviointia vaativaa toimintaa ei ole määritelty ja rajattu mm. yhteistoiminta-alue selvitysten ja kuntapäätösten vuoksi.

Hankkeen toiminnan aikana on noussut esille tarve selvittää palveluohjauksen vaihtoehtoja verkkopalvelumallin muodossa ja erityisesti nuorille suunnattujen matalan kynnyksen palvelujen kehittämiseksi. Palveluohjauksen verkkopalvelumalli toimisi työttömien aktivointityön tukena sosiaalisen työllistämisen alueella. Tällä tarkoitetaan palvelutarpeiden arviointia ja palveluohjausta verkkopalveluina hankkeen toimesta toteutettuna ja yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

PROJEKTIN TOIMINTA JA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Hankkeen sisältöjä toteutetaan seudullisten kehittämisverkostojen kautta, joita perustettiin neljä vuoden 2008 lopussa: kuntouttavan työtoiminnan, työpajatoiminnan, työllistämisen monipalvelukeskuksen ja palkkatuetun työn kehittämisverkostot. Oulun seudun kuntia pyydettiin nimeämään edustajansa kehittämisverkostoihin ja lisäksi niihin on kutsuttu mukaan kuntien työllistämispalvelujen esimiehiä ja työntekijöitä, työhallinnon, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja yrityspalvelukeskuksen henkilöstöä sekä alueella toimivien hankkeiden edustajia. Tarvittaessa kehittämisverkostoihin on kutsuttu myös muita asiantuntijoita. Kehittämisverkostot ovat laatineet käynnistyessään itselleen tarkennetut toimintasuunnitelmat projektisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kehittämisverkostojen jäsenet toimivat viestinviejinä ja asioiden valmistelijoina omissa organisaatioissaan ja projektihenkilöstö toimii kehittämisverkostojen koollekutsujina, asioiden valmistelijoina, sihteerinä ja tukee osallistujien työskentelyä. Kehittämisverkostoista osa on kokoontunut kuukausittain ja osa tarpeen mukaan. Kehittämisverkostoissa on keskusteltu yhteisesti valituista teemoista, rakennettu seudullisia toimintamalleja ja levitetty hyviä käytäntöjä. Lisäksi hanke on järjestänyt tarvelähtöisiä koulutuksia ja työkokouksia alueen toimijoille. Kehittämisverkostojen jäseniltä kerätyn palautteen mukaan kehittämisverkostotyöskentelyssä on koettu hyvänä mm. verkostoituminen, seudullinen yhteistyö, toimijoiden aktiivisuus ja innostus asiaan, yhteisten kehittämistarpeiden esille nostaminen ja yhteinen kehittäminen, kehittämistyöhön sitoutuminen, osaamisen ja hyvien käytäntöjen jakaminen, toisilta oppiminen, tiedon jakaminen, sisällöt, aiheet ja alustukset oman työn kannalta keskeisiä, samoin vaikuttavuus ja hyödynnettävyys oman työn kannalta sekä työvoimahallinnon mukanaolo verkostoissa.

Hankkeen päätavoitteena oleva sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti muotoutuu PARAS-hankkeen mukanaan tuomien muutosten ja kuntaliitosasioissa tehtävän päätöksenteon aikataulujen mukaisesti. Sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti koostuu hankkeen eri kehittämiskohteista ja on näin riippuvainen myös niiden etenemisestä. Toimintakonsepti konkretisoituu myös työllistämisen monipalvelukeskuksen selvitystyön myötä, jossa tällä hetkellä kartoitetaan kolmannen sektorin ja

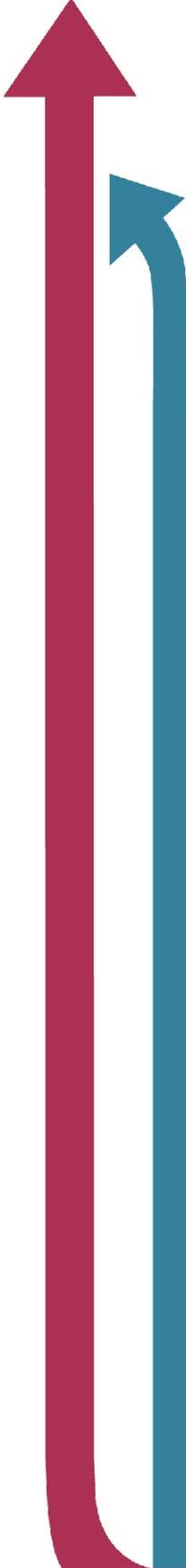
Oulun seudun kuntien tahtotilaa erilaisille monipalvelukeskusmallien vaihtoehdoille. Tavoitteena on, että sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti on hyväksytty seudun kuntien luottamuselimissä 2011 mennessä. Tavoite ei todennäköisesti tule toteutumaan alkuperäisesti suunnitellussa aikataulussa.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisen tavoitteena on kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen ja yhteisten toimintamallien luominen sen toteuttamiseksi seudullisesti. Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen sisältää myös työvoiman palvelukeskuksen hyvien toimintamallien ja käytänteiden levittämisen seudun kuntien käyttöön. Näitä käytänteitä on esitelty mm. kehittämisverkostossa ja kuntouttavan työtoiminnan työkokouksessa. Valtakunnallista yhteistyötä tehdään Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Marraskuussa 2009 hankkeen projektityöntekijällä oli mahdollisuus kutsuttuna Oulun seudun kuntien edustajana kertoa alueellisesta tilanteesta ja kehittämistyöstä Sosiaali- ja terveysministeriön keskustelu- ja kehittämistilaisuudessa.

Kehittämisverkoston toimintasuunnitelma vuodelle 2009-2010 sisältää mm. koulutusta ja konsultointia kuntouttavan työtoiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi kunnissa. Projektityöntekijä on toteuttanut kuntakonsultointikäyntejä kuntien toiveiden mukaisesti. Käynneillä on tarkasteltu kuntien tilannetta ja toiveita sekä etsitty kunnan tilanteeseen sopivia toimintamalleja. Kuntien sosiaali- ja perusturvajohtajille on esitelty aktivointityöhön ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä taloudellisia näkökulmia. PARAS-hankkeen vaikutukset näkyvät kuntouttavan työtoiminnan palveluiden kehittämis- ja suunnittelutyössä. Kunnat pohtivat parhaillaan, mitä palveluita on järkevää toteuttaa yksin ja missä yhteiset palvelut ovat tarkoituksenmukaisimpia tapoja. Sosiaalisen työllistämisen palvelut, joista kuntouttava työtoiminta on osa, on todennäköisesti niitä palveluita, joita kuntien on tarkoituksenmukaista tuottaa yhteistyössä. Syyskuussa 2009 hankkeessa aloitti projektityöntekijä/ohjaaja, joka toimii kuntouttavaa työtoimintaa aloittavien kuntien kuntouttavan työtoiminnan yksilövalmentajana ja ohjaajana. Tällä työpanoksella hanke pyrkii tukemaan kuntia kuntouttavan työtoiminnan aloittamisessa, sillä yksi kuntien ongelmista on ollut yksilövalmennusresurssin puute.

Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien koulutusten tarkoituksena on vahvistaa Oulun seudun kuntien työntekijöiden roolia aktivointityössä sekä kehittää kuntien yhteistyötä työhallinnon kanssa. Keväällä 2009 järjestettiin kaikille kehittämisverkostoille suunnattu yhteinen aktivointityötä ja ammatilliseen kuntoutuksen teemoja käsittelevä koulutuspäivä. Syyskuussa järjestettiin aktivointityötä tekeville Oulun seudun kuntien ja TE-toimiston virkailijoille Ratkaisukeskeisen työskentely ja aktivointi -koulutusiltpäivä. Palautteissa osallistujat kertoivat saaneensa koulutuksesta käytännön työkaluja moniammatillisesti tehtävää aktivointityöhön. Koulutuspäivien sisällöt on suunniteltu sekä kehittämisverkostojen toiveiden että tilaisuuksien palautteiden koulutustoiveita hyödyntäen.

Oulun seudulla kuin valtakunnallisestikin on useita hyviä käytänteitä olemassa kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen. Kehittämisverkostojen kautta näitä käytänteitä on pyritty levittämään seudullisesti. Kehittämisverkoston vieraana on ollut mm. Raahesta Rannikon Sero ry:n edustajat, jotka kertoivat kuntouttavan työtoiminnan Puuki-toimintamallista. Hankkeen aikana rohkaistaan kuntia kokeilemaan erilaisia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen vaihtoehtoja. Kokeilujen tavoitteena on

aktivointityöhön ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien käytäntöjen soveltaminen ja käyttöönotto omassa kunnassa. Kokeilun avulla saadaan kokemuksia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä ja toiminnalliset sekä taloudelliset vaikutukset kuntasektorille ja järjestötoimijoille voidaan todentaa, samoin vaikutukset työttömän elämään. Lisäksi kokeilu tuo kokemuksia palveluiden yhdistämisen mahdollisuuksista esim. yhdistämällä kuntouttavaan työtoimintaan terveystaloudellisia palveluita, palveluohjausta ja ryhmätoimintaa. Tavoitteena on, että kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen jatkuu kunnissa kokeilujen pohjalta. Oulussa toteutettava Naisten koulu -hanke on hyvä esimerkki kokeiluluonteisesta kehittämistyöstä. Oulun seudun Settlementti ry toteuttaa Naisten koulu - Integraatiota ja arjen taitoja maahanmuuttajaisille -hankkeen, jonka ensisijaisena kohderyhmänä ovat oululaiset työttömät ja peruskoulutusta tai ammatillista koulutusta vailla olevat maahanmuuttajaiset, joiden työllistyminen on vaikeaa. Hankkeessa kehitettävässä toimintamallissa yhdistetään kuntouttava työtoiminta työelämävalmiuksia edistävään koulutukseen. Samoin Yritystä Yhdessä ry:n Starttipajalla pyritään yhdistämään koulutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa syrjäytyneiden nuorten aktivoinnissa.

Hankkeen tavoitteena on kehittää kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen käytänteitä yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kokeilujen lisäksi marraskuussa 2009 järjestettiin keskustelutilaisuus kuntouttavan työtoiminnan toteuttamisesta kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Keskustelussa nousi esille mm. kolmannen sektorin toimijoiden vahva rooli kuntouttavassa työtoiminnassa osassa Oulun seudun kuntia. Järjestöjen vahvuutena ovat laajat työ- ja toimintamahdollisuudet sekä vertaistuki, jolla koetaan olevan tärkeä merkitys työllistymisen prosessissa.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisverkostotyöskentely on edennyt toimintasuunnitelmansa mukaisesti sekä toiminnan että aikataulun osalta ja kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella seitsemän kertaa. Kuntien toteuttama kuntouttavan työtoiminnan toteutus on edennyt hitaasti, mutta nyt vuodenvaihteen tilanteessa on edistymistä tapahtunut: Oulunsalo on aloittanut aktivoinnit, Tyrnävä on palkannut työsuunnittelijan ja toimii aktiivisesti, Kempele on tehnyt päätöksen toiminnan aloittamisesta ja Liminka päätöksen henkilöstöressursista kuntouttavaan työtoimintaan. Tavoite, että kaikki kunnat toteuttavat kuntouttavaa työtoimintaa vuoden 2010 loppuun mennessä, ei todennäköisesti tule kuitenkaan toteutumaan suunnitellussa aikataulussa.

Työpajatoiminnan kehittämisverkoston työskentely on keskittynyt Oulun seudulla toimivien työpajojen hyviin käytäntöihin. Työpajatoiminnan kehittämisverkosto kiersi eri työpajoilla tutustuen työpajojen toimintamalleihin, joita toimijat itse esittelevät muille, mm. starttipajatoiminta, asiakasarviointi, pajarekisteri, laatukäsikirja, oppilaitosyhteistyömalli ja tuetun oppisopimuskoulutuksen toimintamalli. Esille nousseista hyvistä käytännöistä ja toimintamalleista on koottu raportti, joka ilmestyy kehittämishankkeet nettisivuilla. Hyvien käytäntöjen näkyväksi tekemisen kautta käytäntöjä voidaan levittää ja soveltaa seudullisesti kuntien tarpeen ja halukkuuden mukaan esim. vertailukehittämisen avulla. Muita työpajatoiminnan kehittämisverkostossa käsiteltyjä teemoja ovat olleet mm. työelämäyhteistyö, työhönvalmennus ja pois pajalta teema sekä työpajatoimintaan liittyvien käsitteiden avaaminen. Lisäksi kehittämisverkostossa on tiedotettu ajankohtaisista työpajatoimintaan liittyvistä asioista, mm. moniammatillisen viranomaistyön lakisääteistäminen, esitys nuorisolain

muuttamisesta ja laki julkisesta työvoimapalvelusta ja esitetyt lakimuutokset vuodelle 2010. Työpajatoiminnan kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella yhdeksän kertaa.

Työpajatoiminnan kehittämisen tavoitteena on työpajatoiminnan seudullinen yhtenäisyys sekä vakiinnuttaminen Oulun seudun kunnissa. Yhtenäinen työpajatoiminta nähdään työpajatoiminnan kehittämisessä yhtenäisenä perustason määrittelyä, jonka kriteerit kaikkien Oulun seudun työpajojen tulisi täyttää. Suunnittelussa on huomioitu OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset. Kriteerit näyttäytyvät OPM:n valtion tuen kriteerien kautta, joita ovat: 1) Työpajatoiminnan kohderyhmänä ovat koulutus- ja työelämäuran ulkopuolella olevat enintään 28-vuotiaat nuoret, 2) Enemmistö työpajan nuoria ohjaavasta henkilöstöstä on vakinaisia työntekijöitä, 3) Työpaja toteuttaa suunnitelmaa nuorten seurannasta ja itsearviointista, 4) Työpajalla on säännöllisesti kokoontuva ja asiantuntijoista koostuva monialainen ohjaus- tai johtoryhmä, joka linjaa työpajan palvelujen kohdentamisen, sisällön ja paikallisen toimintastrategian, 5) Työpajan toimintaa ja kehittämistä ohjaa voimassa oleva toiminta-, kehittämis- ja rahoitussuunnitelma ja 6) Työpaja tilastoi lääninhallituksen arviointi- ja seurantakyselyn edellyttämät työpajatoiminnan tiedot ja vastaa kyselyyn vuosittain (mm. nuoren ohjaava taho, palvelu, sukupuoli, ikä, koulutustausta, pajajakson kesto, sijoittumistiedot). Tällä hetkellä kaikissa kunnissa ei ole työpajatoimintaa lainkaan ja kaikilla työpajoilla kriteerit eivät toteudu täydellisesti. Lisäksi muiden OPM:n yleisten perusteiden ja suositusten mukainen työpajatoiminta ei toteudu kaikilla työpajoilla kaikessa laajuudessaan, eikä sen toteutuminen ole kaikessa mittakaavassa tarkoituksenmukaistakaan johtuen alueellisista eroista ja tarpeista. OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleisten perusteiden ja suositusten toteutumisen seurantaan on tehty työkalu, jonka avulla saadaan myös työpajatoiminnan hyvät käytännöt ja kehittämiskohteet esille. Työkalun kehittämisessä on tehty yhteistyötä Oulun lääninhallituksen kanssa. Hanke jatkaa näiden kriteerien toteutumisen tukemista ja työpajatoiminnan sisällöllisen kehittämisen eteenpäinviemistä. Hankkeen tukemana on tarkoituksena suunnitella myös seudullisesti yhtenäisen työpajatoiminnan vaihtoehtoja ja käynnistää niitä eteenpäinvieviä toimenpiteitä. Tätä tavoitetta on viety eteenpäin edellä kuvattujen seudullisesti yhtenäisten kriteerien suunnittelun myötä, mutta tavoitealue odottaa myös PARAS-hankkeen mukanaan tuomia muutoksia ja kuntien päätöksentekoa kuntaliitosasioissa. Päätösten jälkeen kartoitetaan tahtotila ja tavoitetta viedään sen mukaisesti eteenpäin.

Hankkeen tavoitteiden saavuttaminen työpajatoiminnan kehittämisen osalta on edennyt hitaimmin työpajatoiminnan palveluiden tuotteistaminen ja tilaaja-tuottajamallin aukikirjoittamisen osalta. Pohjois-Pohjanmaan Väliymarkkinoiden kehittäminen -hanke järjesti joulukuussa 2009 aiheeseen liittyvän koulutuksen, johon osallistui myös työpajatoiminnan kehittämisverkoston jäseniä. Koulutus jatkuu tammikuussa 2010, jonka jälkeen arvioidaan kehittämisverkoston koulutustarpeet uudelleen ja tehdään toimintasuunnitelma tavoitteen eteenpäinviemiseksi syksyllä 2010. Tämä tavoite ei tule kokonaisuudessaan täyttymään alkuperäisesti suunnitellussa aikataulussa.

Työllistämisen monipalvelukeskuksen kehittämistyön tavoitteena on selvittää Oulun seudun tarpeita parhaiten vastaava työllistämisen monipalvelukeskuksen toiminta-

malli sekä sille soveltuvia toteutus-, organisoitumis- ja rahoitusvaihtoehtoja. Työllistämisen monipalvelukeskuksella tarkoitetaan työtoimintaa ja työllistämispalveluja tarjoavaa yksikköä, joka järjestää useita erilaisia työllistämisen palveluja useille erilaisille kohderyhmille. Kehittämistyössä on kartoitettu Oulun seudun kunnissa menneillään olevat suunnitelmat työllistämisen monipalvelukeskuksiin liittyen sekä tutustuttu benchmarking-käyntien myötä muualla Suomessa eri tavoin organisoituihin monipalvelukeskuksiin. Työllistämisen monipalvelukeskuksen kehittämisverkosto on koontunut väliraportointikaudella viisi kertaa.

Monipalvelukeskusten asiakkaita voivat olla mm. mielenterveyskuntoutujat, kehitysvammaiset, pitkäaikaistyöttömät sekä työttömät ja syrjäytyneet nuoret. Palvelut ja toimenpiteet räätälöidään monipalvelukeskuksissa kullekin asiakasryhmälle yksilöllisesti. Toteutettavia toimenpiteitä voivat olla mm. työtoiminta, työelämävalmennus, kuntouttava työtoiminta, palkkatuettu työ, työkokeilu tai muu ammatillinen kuntoutus. Nykyisellään näitä mahdollisuuksia tarjoavat kuntien työ- ja toimintakeskukset, monipalvelukeskukset, nuorten työpajat ja kolmannen sektorin toimijat. Kuntien mahdollisuudet perustaa uusia pajoja tai toimintakeskuksia ovat rajalliset. Toisaalta erillisten yksiköiden ongelmana on ollut, että niissä tehtävät työtehtävät eivät välttämättä tue avoimien työmarkkinoille työllistymistä. Nykyisten toimijoiden uudelleen organisoitumista ja/tai seudullista yhteistyön suunnitteluun vaikuttavat parhaillaan menossa olevat yhteistoiminta- ja monikuntaliitosselvitykset. Yhtenä vaihtoehtona haasteelliseen tilanteeseen on noussut esille mm. nykyisten toimijoiden yhteistyön lisääminen eri muodoissa ja/tai toiminnalliset muutokset. Kolmannen sektorin toimijoilla voisi olla nykyistä keskeisempi rooli palveluiden tuottamisessa. Selvitystyön yhteydessä tehtävän toimijasegmentoinnin avulla pyritään löytämään kunkin toimijan vahvuudet ja mahdollisuudet tarjota palveluita työttömien erilaisiin tarpeisiin.

Työllistämisen monipalvelukeskuksen kehittämistyöhön liittyy myös osallistuminen valtakunnalliseen MOVE -projektiin. MOVE on VATES-säätiön toteuttama kehittämissuunnitelma, jonka tavoitteena on läpivirtaavuuden tukeminen työllistämisen monipalvelukeskuksissa. MOVE -projektin paikallisena kumppanina on toiminut Nuorten Ystävät ry, jonka kanssa yhteistyössä on järjestetty alueellisia koulutuspäiviä, joihin kuntien ja Nuorten Ystävien työtoimintojen ja työllistämispalvelujen työntekijöillä ja esimiehillä oli mahdollisuus osallistua. MOVE -projektin kautta saatiin kokemusperäistä tietoa ja hyviä käytäntöjä monipalvelukeskusmallien suunnittelutyöhön. Lisäksi MOVE -projekti tarjosi kumppaneilleen VATES-säätiön asiantuntijapalveluja ja hyviä verkostoitumismahdollisuuksia. MOVE -projektin artikkelikokoelmassa Tiellä kohti toimivaa monipalvelukeskusta - Näkökulmia MOVE -projektin toteuttamisesta, joka ilmestyi marraskuussa 2009 MOVE -projektin päätösseminaarin yhteydessä on osio Työllistämisen monipalvelukeskusmalli Oulun seudun välityömarkkinoille. Artikkelit on kirjoitettu yhteistyössä Nuorten Ystävät ry:n kanssa.

Tällä hetkellä työllistämisen monipalvelukeskuksen selvitystyössä kartoitetaan kolmannen sektorin, Oulun seudun kuntien ja Oulun seudun TE-toimiston sekä Oulun työvoiman palvelukeskuksen tahtotilaa erilaisille monipalvelukeskusmallien vaihtoehtoille. Mahdolliset päätökset kuntien luottamuselimissä työllistämisen monipalvelukeskustoimintamallista ja/tai keskuksen perustamisesta jäänevät odottamaan kunnallisen rakennemuutosten tuloksia. Tämän vuoksi tavoite siitä, että päätökset työllistämisen monipalvelukeskuksia koskevasta jatkotyöskentelystä kunnissa teh-

dään vuoteen 2010 mennessä ei ole toteutunut suunnitellussa aikataulussa.

Palkkatuetun työn kehittämisen tavoitteena on, että palkkatuen käytön toimintamallit paranevat kuntasektorilla palvelemaan paremmin vaikeassa työmarkkina-asetussa olevien henkilöiden jatkotyöllistymistä. Tavoitteena on palkkatuetun työn vaikuttavuuden ja laadun parantaminen kunnan ja kolmannen sektorin tukityöllistämässä.

Palkkatuetun työn kehittäminen käynnistyi tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeiden kartoittamisella Oulun kaupungin hallintokunnissa ja liikelaitoksissa sekä haastatteluin että kyselyin. Kiinnostuksen kohteena olivat eri toimenpiteisiin liittyvät ohjaus- ja tukikäytännöt sekä jatkosijoittumiseen liittyvät asiat. Kesäkuussa 2009 myös muille Oulun seudun kunnille tarjottiin mahdollisuutta osallistua kartoitukseen. Tilaisuuteen tarttuivat Haukipudas ja Liminka. Yhteenvetona voidaan todeta, että kartoitukseen vastanneiden näkökulmasta avustavia ja tilapäisiä/kausiluontoisia tehtäviä on paljon ja työntekijöitä tarvitaan, mutta motivoituneen ja työhön sopivan henkilön löytäminen koetaan haasteelliseksi. Työnhakijan tilanne ja osaaminen sekä tarjonta ja työtehtävät eivät kohtaa. Jatkotyöllistämisen kehittämiseen nähtiin selkeää tarvetta ja sitä edistävinä toimina mainittiin mm. osaamiskartoitus, erilaiset ohjaus-, kehitys- ja arviointikeskustelut, jatkosuunnitelma ja yksilöllinen ohjaus tai valmennus, myös ennen varsinaista palkkatukijaksoa. Pääsääntöisesti todettiin, että nykyisissä toimintatavoissa on kehittämistä ja erityisesti ohjautumisen kehittäminen nähtiin ykkösasiana. Ohjautumiseen liittyen kehittämisajatuksina nousi Oulun kaupungissa esille mm. tarkempi segmentointi TE-toimiston kautta, toimintaa koordinoiva henkilö, tiiviimpi yhteistyö ja tiedonkulku TE-toimiston, Työllistämiskeskuksen ja työpaikan esimiesten välillä (esim. enemmän tietoa henkilöstön saatavuudesta ja nopeutta rekrytointiin) sekä näiden tahojen jalkautuminen työpaikoille. Ohjautumiseen liittyen toivottiin jo ennen palkkatukijakson alkamista perehdyttämistä ja valmennusta sekä sitä, että kartoitettaisiin tarkemmin ko. työhön halukkaat ja motivoituneet henkilöt esim. osaamiskartoituksen avulla. Tähän ratkaisuna voisi olla poluttaminen siten, että henkilö olisi ennen palkkatukijaksoa kuntouttavassa työtoiminnassa tai työharjoittelussa, jota mallia joissakin hallintokunnissa oli jo käytettykin. Ohjautumisen kehittämisen lisäksi hyvin keskeisenä nähtiin myös palkkatukijakson aikaisen ohjauksen kehittäminen, kun toimenpiteelle ohjautuu yhä haasteellisempia asiakkaita. Tähän työnantajat toivoivat lisäresurssia sekä tukea ja koulutusta. Myös vakiintuneen henkilöstön asenteiden muuttamiseksi toivottiin toimenpiteitä. Kaiken kaikkiaan palkkatuetun työn kehittäminen nähdään asenne- ja tahtoasiana ja sen kehittämiseen löytyy kyllä positiivista asennetta. Toivottiin, että palkkatuetussa työssä toimintatavat olisivat vakiintuneita ja yhdenmukaisia. Tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeet -raportti ilmestyy kehittämishankkeet sivustolla. Kartoituksen tuoma tieto toimi hyvänä ja tarpeellisenä pohjana palkkatuetun työn pilotoinnin suunnittelussa.

Palkkatuetun työn jatkotyöllistymistä on kehitetty projektisuunnitelman mukaisesti alkuvaiheessa Oulun kaupungissa, jossa palkkatuetun työn pilotointi käynnistyi elokuussa 2009. Oulun kaupungista pilotoinnissa ovat mukana Tekninen liikelaitos, Sosiaali- ja terveystoimesta päivähoido, kotona asumista tukevat palvelut ja Hiiposenkoti sekä Nuorisosiainkeskuksesta nuorisotoiminta ja aamu- ja iltapäivätoiminta. Tavoitteena on palkkatuetun työn vaikuttavuuden parantaminen tukemalla palkka-

tuetussa työssä olevien henkilöiden jatkotyöllistymistä tai kouluttautumista. Pilotoinnin suunnittelua varten koottiin pilotoitokumppaneista sekä TE-toimiston ja Oulun kaupungin Työllistämiskeskuksen edustajista koostuva työryhmä, joka kokoontui kolme kertaa ideoimaan käyttöön otettavaa mallia ja suunnitteli pilotoinnissa käyttöön otetun seurantalomakkeen. Pilotoinnin aikana seurantalomake on paperiversiona, mutta jatkossa se tulee olemaan myös sähköisenä. Seurantalomaketta koskevissa tietosuojaan liittyvissä asioissa konsultoitii lakimiestä. Seurantalomakkeen lisäksi työntekijöille on tehty malli osaamiskansiosta, joka sisältää myös tietopaketin koulutukseen tai työhön hakeutumisesta. Tarkoituksena on, että tilanteissa joissa henkilö on mahdollisesti jäämässä työttömäksi palkkatukijakson jälkeen, hän vie seurantalomakkeen mukanaan TE-toimistoon ja TE-toimisto osallistuu työpaikalla käytävään yhteiseen loppukeskusteluun.

Pilotoinnin suunnittelun reunaehtona oli, että mallin tulisi olla työnantajille suhteellisen kevyt ja helppo menetelmä, joka ei veisi kohtuuttomasti ylimääräistä tai erillistä resurssia ja se olisi helposti siirrettävissä muihin kuntiin. Vaikkakin tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeiden kartoituksen perusteella ohjautuminen työsuhteeseen nousi keskeiseksi kehittämiskohteeksi, pilotoinnin painopiste on työsuhteen aikaisen toimintamallin kehittämisessä. Oulun kaupungissa nykyisellään jo useilla työpaikoilla tuetaan palkkatuetun työntekijän jatkotyöllistymistä erilaisin keskusteluin, mutta niitä ei kirjata. Mallin käyttöönoton katsotaan helpottavan keskusteluprosessin käymistä luomalla siihen selkeän rakenteen ja antamalla työvälineen keskustelun käymiselle. Lisäksi yhtenäinen malli antaa työllistetyille mahdollisuuden tasavertaisempaan kohteluun riippumatta siitä, missä liikelaitoksessa tai hallintokunnassa työsuhde on. Ennen pilotoinnin alkua pilotoitokumppaneille järjestettiin viisi infotilaisuutta, joissa ohjeistettiin työnantajat mallin käyttöön. Tällä hetkellä seurantalomake on käytössä noin 45 henkilöllä. Myös pilotoinnin alkuvaiheessa on kerätty tietoa mallin toimivuudesta ja ensimmäiset kokemukset saadaan alkuvuodesta 2010. Hankkeen projektityöntekijä/ohjaaja on tukenut tarpeen mukaan niin työnantajia kuin työntekijöitäkin prosessin eteenpäinviemisessä sekä kerännyt palautetta mallista. Pilotointi jatkuu aina syksyyn 2010 saakka. Malli on tavoitteen mukaisesti jatkossa käytössä kaikissa Oulun kaupungin hallintokunnissa ja liikelaitoksissa sekä sovellettavissa ja levitettävissä kiinnostuksen ja tarpeen mukaan muihin Oulun seudun kuntiin ja kolmannelle sektorille.

Palkkatuetun työn kehittämisverkosto on kokoontunut väliraportointikaudella neljä kertaa. Aiheina ovat olleet mm. TE-toimiston palkkatuen myöntämisen perusteet, oppisopimuskoulutuksen ja työvoimakoulutuksen tarjoamat mahdollisuudet työnantajille. Lisäksi kehittämisverkostossa on käsitelty tilapäisen ja avustavan työvoiman tarpeiden -kyselyn tuloksia ja ollut RÄTY -hankkeen esittely.

Alustavien pilotoinnista kerättyjen tietojen mukaan seurantalomake on otettu hyvin vastaan niin työnantajan kuin työntekijänkin näkökulmasta sekä myös TE-toimistosta on tullut hyvää palautetta. Kaikki eivät kuitenkaan ole ottaneet lomaketta käyttöön ja tähän johtaneet syyt tullaan selvittämään. Pilotointi alkoi elokuussa 2009 ja koskee alkuvaiheessa kaikkia loppuvuoden aikana solmittuja palkkatukityösuhteita. Työsuhteet tulevat kestäämään aina syksyyn 2010 saakka niiden keston ollessa useassa tapauksessa 10 kk. Pilotoinnissa on mukana erilaisia ja eri alojen työpaikkoja, mutta kuitenkin suurin osa työsuhteista on päivähoidossa ja esim. Teknisen liikelai-

toksen osuus jää vähäiseksi. Edellä kuvatuista syistä johtuen pilotointiin tullaan mahdollisesti ottamaan mukaan uusia pilotointikumppaneita alkuvuodesta 2010. Näin saataisiin laajempaa näkökulmaa mallin toimivuudesta, vaikkakaan mallin kehittämisen tavoite ei ole määrällinen, vaan laadullinen. Palkkatuetun työn kehittämisen osalta tavoitteet eivät tule täydellisesti täyttymään alkuperäisesti suunnitellussa aikataulussa, koska malli rakentuu syksyn 2010 aikana, jonka jälkeen Oulun kaupungin hallintokunnat ja liikelaitokset tulee ohjeistaa mallin käyttöön ottamisesta sekä mallin jalkauttaminen Oulun kaupungin lisäksi muihin Oulun seudun kuntiin sekä kolmannelle sektorille vaatii aikaa.

PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Uutena yhteistyörakenteena on hankkeen kehittämisverkostotyöskentely, joka on koonnut seudullisesti keskeiset välityömarkkinatoimijat yhteen. Uusina hankkeessa kehitettyinä malleina on syntynyt OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymalli ja kuntouttavan työtoiminnan kehittämistyössä on laadittu kuntien yhteinen prosessiohjattu lomakkeisto. Lomakkeisto sisältää myös ohjauskeskustelumallin yksilövalmennukseen.

Kehittämistyön edetessä syntyy palkkatuettuun työhön jatkotyöllistymistä tukeva malli seurantalomakkeineen sekä seudulle soveltuva monipalvelukeskusmalli, joka edesauttaa useiden kohderyhmien työllistymistä (mm. nuoret, joilla on työllistymisen ja/tai elämänhallinnan vaikeuksia, pitkäaikaistyöttömät, vajaakuntoiset/ osatyökykyiset). Malli muodostuu useiden eri kokonaisuuksien yhteensovittamisesta ja yhteiseen tavoitteeseen sitoutuvasta kumppanuudesta.

HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Kuntien toteuttamat (Oulu, Haukipudas ja Kiiminki) kuntouttavan työtoiminnan hyvät käytännöt on esitelty kehittämisverkostossa ja kirjattu muistioihin, jotka jaettu kehittämisverkoston jäsenille edelleen levitettäväksi. Kehittämisverkostotyöskentely toimii keskustelu- ja oppimisfoorumina mm. hyvien käytäntöjen, työhallinnon lakimuutosten ja kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Kuntouttavan työtoiminnan kehittämistyössä on laadittu kuntien yhteinen prosessiohjattu lomakkeisto, joka sisältää myös ohjauskeskustelumallin yksilövalmennukseen. Yhtenäinen lomakkeisto on koettu myös TE-toimistoissa hyvänä ja selkeyttävänä. Tulevaisuudessa lomakkeiston on tarkoitus olla myös sähköisenä, joten se on helposti saatavilla laajemminkin.

OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymalli on tällä hetkellä käytössä Oulun seudun työpajoilla ja se tullaan Oulun lääninhallituksen mukaan ottamaan käyttöön vuoden päästä koko Oulun läänin alueella. Lisäksi OLM:n yhteistyökumppani vie viestiä kyselystä eteenpäin valtakunnallisella tasolla peruspalveluiden arviointiin liittyvän työryhmän kautta, jotta kyselymalli voisi olla jatkossa käytössä valtakunnallisestikin, mikäli tällaiseen ratkaisuun päädytään.

Yhteiset kehittämisverkostojen vierailut toistensa työpajoilla, hyvien käytäntöjen ja

toimintamallien raportti sekä OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymalli ovat tuoneet ja tuovat työpajatoiminnan hyvät käytännöt ja kehittämiskohteet esille. Työpajatoiminnan hyvät käytännöt raportti ilmestyy kehittämishankkeet sivustoille ja kyselymallin tuloksia käsitellään kehittämisverkoston kokouksessa keväällä 2010. Näiden pohjalta ja kehittämisverkostoissa käydyn tiedonvaihdon ja keskustelujen pohjalta hyviä käytäntöjä voidaan levittää ja soveltaa seudullisesti kuntien tarpeen ja halukkuuden mukaan esim. vertailukehittämisen avulla.

Tavoitteena on, että palkkatuetun työn kehittämisessä käyttöön otettava jatkotyöllistymistä tukeva malli tulee olemaan hyvä käytäntö, jota sovelletaan ja levitetään muihin Oulun seudun kuntiin sekä kolmannelle sektorille kiinnostuksen ja tarpeen mukaan. Mallin jalkauttamisessa käytetään hyödyksi olemassa olevaa palkkatuetun työn kehittämisverkostoa sekä järjestetään tarpeen mukaan infotilaisuuksia ja koulutuksia mallin käyttöönotosta. Malli on myös osa hankkeessa muodostuvaa sosiaalisen työllistämisen toimintakonseptia, joka viedään seudun kuntiin päätöksentekoon PARAS-hankkeen eteneminen huomioiden.

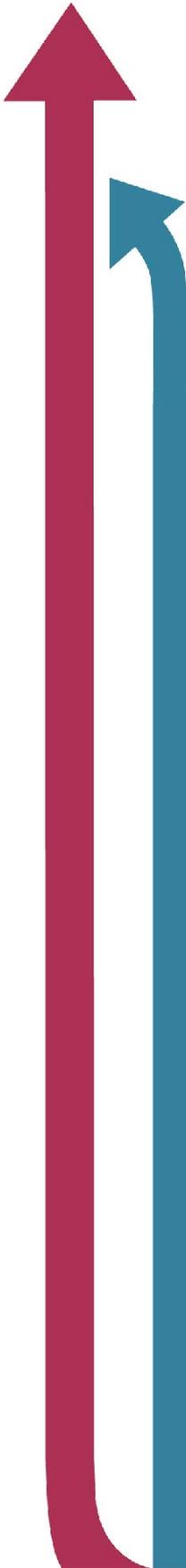
Työllistämisen monipalvelukeskuksen benchmarkatut monipalvelukeskuksia koskevat mallit on esitelty kehittämisverkostossa. Oulun seudun työllistämisen monipalvelukeskustoimintaan kehitettävät toiminta- ja kumppanuussopimusmallit esitellään niiden valmistuessa kehittämisverkostossa ja raportoidaan selvitysraportin yhteydessä. Tällä hetkellä työllistämisen monipalvelukeskuksen selvitystyössä kartoitetaan kolmannen sektorin, Oulun seudun kuntien ja Oulun seudun TE-toimiston sekä Oulun työvoiman palvelukeskuksen tahtotilaa erilaisille monipalvelukeskusmallien vaihtoehdoille.

Hankkeessa kehitettyjä hyviä käytäntöjä levitetään valtakunnallisesti Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen Välityömarkkinoiden kehittäminen koordinaatiohankkeen sekä TEM:n Välityömarkkinat -kehittämisohjelman koordinaatiohankkeen kautta. Hanke osallistuu myös valtakunnallisella tasolla kuntouttavan työtoiminnan kehittämistyöhön yhteistyössä Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa.

TOIMINNAN JATKUVUUS

Tavoitteen mukaisesti sosiaalisen työllistämisen toimintakonsepti viedään kuntien päätöksentekoon ja hyväksytään seudun kuntien luottamuselimissä. Hankkeen tehtävänä on tuottaa materiaalia ja tietoa päätöksentekoa varten sekä tukea päätöksenteon valmistelua, mutta lopullinen päätöksenteko on kuntien luottamuselinten ja viranomaistoimijoiden käsissä.

Keskeisenä tavoitteena toiminnan jatkuvuuden kannalta on se, että kehittämisverkostojen työskentelystä muodostuu jatkossa pysyväksi yhteistyömalliksi. Kaikki hankkeessa kehitetyt mallit, kuten jatkotyöllistymistä tukeva malli palkkatuetussa työssä, OPM:n nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset -kyselymalli sekä työllistämisen kumppanuusmallit ovat käyttöönotettavissa tarpeen ja halukkuuden mukaan muissa kunnissa ja kolmannelle sektorilla. Kaikki hankkeen tuottama materiaali, kuten kuntouttavan työtoiminnan prosessiohjattu lomakkeisto, palkkatuetun

työn seurantalomake, hyvien käytäntöjen raportit jne. tulevat olemaan saatavilla nettisivujen kautta mallien kokeiluvaiheen jälkeen. Tulosten hyödyntämistä jatkossa on käsitelty luvussa Hyvät käytännöt.

Lisätietoja

Reeta Limingoja
projektipäällikkö
044-703 4041, reeta.limingoja@ouka.fi

Seija Mustonen
projektityöntekijä
044-703 4842, seija.mustonen@ouka.fi